740/06

Den 30. januar 2006 blev i sag nr. 66.583:

xxxxxxxx xxxxxxx
xxxxxxxxxx x
xxxx xxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har livsforsikring i PFA Pension, påstår ved sin advokat selskabet tilpligtet at anerkende, at hans erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3.

Forsikringen giver ret til invalidepension, når erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne

Det fremgår af sagen, at klageren, der er født i 1963, fratrådte sin stilling som maskinmester den 1/5 1999. Baggrunden for, at klageren måtte fratræde sin stilling, var dels følgerne efter en ulykke den 23/3 1994, hvor han beskadigede sin højre fod, dels følgerne efter en ulykke han var udsat for den 16/10 1997, hvor han beskadigede sin højre hånd. Endelig skyldtes hans fratrædelse gener efter lidelsen urinsyregigt.

Selskabet modtog klagerens ansøgning om invalideydelser den 4/5 1999. Den 2/6 1999 tilkendte selskabet klageren midlertidig fuld invalideydelse med virkning fra den 1/5 1999. Den 21/2 2000 skrev selskabet til klageren, at det ikke længere fandt belæg for udbetaling af fuld invalidepension. Selskabet skrev endvidere, at det var indstillet på kulancemæssigt at fortsætte udbetaling af den fulde invalidepension, såfremt klageren var villig til at indgå i et arbejdsprøvningsforløb hos H. Kommune. På baggrund af konklusion modtaget fra H. Kommune skrev selskabet til klageren den 22/8 2000, at det havde

vurderet sagen på ny, og at klageren ville blive tilkendt 1/2 midlertidig kulancemæssig ydelse i perioden fra den 29/8 2000 til juni 2003, hvor revalideringsforløbet forventedes afsluttet. Selskabet skrev atter den 18/7 2001, at det fortsatte med udbetalingen af 1/2 invalideydelse i resten af revalideringsforløbet. Den 16/12 2004 skrev selskabet til klageren, at det ikke agtede at følge op på sagen mere, idet selskabet havde vurderet, at klageren fortsat var berettiget til udbetaling af 1/2 invalideydelse og 1/2 præmiefritagelse.

Selskabet konstaterede ved en senere gennemgang af sagen, at det i perioden fra den 1/4 2000 havde begået den fejl, at det havde udbetalt fulde ydelser. Selskabet skrev derfor til klageren den 3/1 2005, at selskabet med virkning fra den 1/1 2005 havde nedsat pensionen til halvdelen, ligesom klageren fra den 3/1 2005 alene var berettiget til halv præmiefritagelse.

Selskabet blev ligeledes i januar 2005 opmærksomt på, at forsikringsbetingelserne alene berettiger til udbetaling ved nedsættelse af erhvervsevnen til en 1/3 eller derunder.

Klagerens advokat gør gældende, at klagerens erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3, og at klageren under henvisning til, at selskabet i ca. 6 år har udbetalt fulde ydelser, har haft en berettiget forventning om, at der fortsat ville ske udbetaling af fulde ydelser.

Selskabet afviser, at klagerens erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3. Selskabet ønsker imidlertid at vedgå sig sin tilkendelse at 1/2 kulancemæssig invalidepension, men mener ikke at være bundet af, at det har udbetalt for meget - og slet ikke, når klageren af selskabets breve har kunnet indse og erkende, at den fortsatte udbetaling beroede på en fejl.

Af speciallægeerklæring udarbejdet af S.B. K. den 24/10 1999 fremgår bl.a.:

> "**Konklusion**
>
> ...
>
> Første væsentlige ulykkestilfælde var i marts 1994, og siden hen igen i oktober 1997.

Mht. første uheld var patienten udsat for forvridningstraume mod fodleddet, som har efterladt ham med en fod, som er smertende og hæver op, specielt ved belastning og ved gang på ujævnt terræn. Før aktuelle skade var han også generet af foden og havde været udsat for et par traumer, men helt galt gik det efter det seneste traume.

Der er ikke påført patienten objektiviserbare mén, og der er ikke yderligere ortopædkirurgiske behandlingstiltag, hvad angår fodledsskaden. Han har et stabilt fodled med en pæn bevægelighed, men er generet af smerter og tendens til hævelse i fodleddet. Tilstanden skønnes at være stationær.

Mht. den håndskade, patienten har været udsat for i 1997, kan der være tale om en overbelastningsskade i forbindelse med svært og hårdt fysisk arbejde, som har udløst tendinitforandringer i hånden. Patienten har da også siden været generet af hævelse og smerter i hånden, og har besvær med at udføre tungere manuelt arbejde. På det seneste er der da også kommet problemer med at udføre lettere manuelt arbejde, som at betjene en pc.

Også sv. t. hånden er generne vanskeligt objektiviserbare. Der foreligger røntgen med halisteretisk knogle, både af hånd og fødder, men ingen skader fra knoglerne i øvrigt.

Patienten er sat i behandling for urinsyregigt af reumatologisk afdeling i H.

Mht. hænderne skønnes tilstanden også at være stationær, det er vanskeligt at se, at patienten vil kunne vende tilbage til sit tunge fysiske job som maskinmester. Patienten har ingen anden uddannelse end til maskinmester, og direkte adspurgt er patienten tilfreds med at komme på pension, han er bange for ikke at kunne vende tilbage til noget fysisk krævende job overhovedet."

I rapport udarbejdet af REVA H. Den 21/6 2000 hedder det bl.a.:

"**Konklusion på arbejdsprøvningen**:

K.A.D. påbegyndte arbejdsprøvningen på maskinværkstedet d. 15.3.2000. Mødetiden blev den størstedel af arbejdsprøvningen fra kl. 7.00 til kl. ca. 10.45. Det blev forsøgt at øge arbejdstiden, men dette lykkedes ikke. Fraværet blev 20 dage ud af 50 mulige arbejdsdage. K.A.D. havde mange smerter i hænderne, og han var ligeledes plaget af smerter i sine skuldre.

...

K.A.D. blev under arbejdsprøvningen observeret som en dygtig håndværker. Han kompenserede for sine smerter ved at bruge håndfladen frem for fingrene, men viste ikke interesse for at modtage tilbud om de lettere arbejdsopgaver, hvor han kunne tilgodese sine skånehensyn. Når smerterne blev for store, tog K.A.D. hjem for at hvile. Arbejdstempoet var betydeligt nedsat, K.A.D. havde tillige behov for at tage ekstra pauser, hvor han sad og hvilede sig.

...

Under arbejdsprøvningen er det dog vurderet, at han i udførelsen af arbejdsopgaverne har haft store problemer med sine fingre og dette har forårsaget, at han ikke har været i stand til at være på værkstedet i mere end ca. 3 timer pr. dag.

Vi vurderer dog, at K.A.D. med de rette arbejdsopgaver, der tilgodeser skånehensyn har så mange ressourcer, at der skulle være mulighed for nye erhvervsmuligheder."

Af speciallægeerklæring udarbejdet af G. G. R den 19/3 2003 fremgår bl.a.:

"**KONKLUSION**

Det drejer sig om 40-årig mand, maskinchef, der klager over smerter og hævelse i højre hånd, smerter, hævelse og indskrænket bevægelighed i højre fodled, følger efter ulykkestilfælde under sejlads 23.03.94 og 16.10.97. Klienten har tidligere klemt højre fod under dampventil i august 1991 og i foråret 1992 og har siden haft lette gener fra højre fod.

Ved ulykkestilfælde 23.03.94 forvred klienten højre fod, og har siden haft smerter og indskrænket bevægelighed i højre fod. Var sygemeldt i over et år, mens klienten gik til kiropraktorbehandling. Der er nu smerter i højre fod ved gang på ujævnt terræn, ved tunge løft og ved gang på stiger. Der er indskrænket oppebøjning af højre fod.

Herudover er klienten kommet til skade den 16.10.97 da klienten var ved at skrue en ventil fast med en topnøgle. Topnøglen smuttede, hvorved klienten slog højre hånd mod metalkant, siden smerter og ømhed i højre hånd ud for 2. og 3. finger, der for-

værres ved belastning og hævelse ved belastning. Klienten har været sygemeldt siden 23.11. af denne grund.

Klienten har ikke kunnet få sin søfartsbog fornyet. Klienten har været i arbejdsprøvning på H. Sygehus, men måtte sygemelde sig efter få timers arbejde hver dag. Er nu under uddannelse til merkonom som klienten færdiggør til maj 2003.

Klienten oplyser at der kommer smerter og hævelse i højre hånd ved mere end 2 timers arbejde, ved PC og lettere håndværksmæssigt arbejde. Regner ikke med at kunne genoptage fuldtidsarbejde.

Der findes i dag ved undersøgelsen hævelse og ømhed på højre håndryg, smertereaktion ved fleksion og ekstension af 2. og 3. finger og nogen hævelse og ømhed af håndleddet. Endvidere hævelse og ømhed i højre fodled og indskrænket bevægelighed i højre fodled og ømhed over højre fodrod.

Det skønnes at være kroniske tendinitforandringer i højre hånd og kronisk dysfunktion og tendinit i højre fod. Der kan ikke peges på yderligere behandlingsmuligheder.

Herudover har klienten en indskrænket bevægelighed i yderleddet på venstre 3. og 4. finger efter traume i fritid og har en velbehandlet urinsur gigt, som ikke giver væsentlige symptomer. Klienten er højrehåndet.

Der er blivende følger, der er ikke yderligere behandlingsmuligheder."

Klagerens advokat har ved skrivelse af 18/4 2005 til nævnet bl.a. anført:

"Det fremgår af ovennævnte, at min klient har gener i form af smerter og indskrænket bevægelighed i højre fod samt nedsat bevægelighed af højre fod.

Min klient har yderligere gener i form af smerter og ømhed i højre hånd ud for 2. og 3. finger, der forværres ved belastning og hævelse ved belastning.

Herudover har min klient gener i form af følger efter urinsygegigt, hvilket indebærer, at der opstår akutte anfaldsvise optrædende betændelsesprocesser i forskellige led samt hævelse i forskellige slimsække.

Som følge af ovennævnte gener er min klient bevilget fleksjob ca. 4 timer pr. dag med 3-4 sygedage pr. måned. Løntilskuddet til arbejdsgiver udgør 2/3.

Min klient oplyser, at det ud fra hans nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse er urealistisk, at værdien af hans arbejdskraft udgør mere end ca. kr. 125.000,00.

Af forsikringsvilkårenes § 1 fremgår følgende:

Nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede efter PFAs skøn ikke længere er i stand til - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse - at tjene mere end 1/3 af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

I henhold til forsikringsbetingelserne må der ved vurderingen af om forsikringsbetingelserne er opfyldte tages udgangspunkt i, at min klient er uddannet maskinmester, og at han var beskæftiget som sådan med en indkomst svarende til kr. 450.000,00 i 1997, hvilket opreguleret til 2005 niveau udgør ca. kr. 500.000,00.

Yderligere må der lægges vægt på, at min klient, og tilsvarende personer med lignende uddannelse og alder aktuelt maksimalt vil være i stand til at tjene kr. 125.000,00 årligt. Jeg skal i den forbindelse henvise til, at der i henhold til Højesterets praksis ikke skal tages hensyn til Kommunens løntilskud ved vurderingen af den tilskadekomnes indtjeningsevne.

Min klient opfylder således forsikringsbetingelserne med henblik på udbetaling af fuld forsikringsydelse.

7. 66.583

Vedrørende PFA Pensions sagsbehandling skal jeg bemærke, at selskabet har udbetalt fuld forsikringsydelse siden 1. maj 1999, altså hvad der svarer til ca. 6 år udbetaling. Min klient har således en berettiget forventning om, at erstatningsudbetalingen fortsætter, uanset at selskabet ved vedlagte bevillingsbreve af 22. august 2000 og 21. februar 2000 har oplyst, at der kulancemæssigt ydes halv midlertidig invalidepension.

Til Ankenævnets orientering vedlægges yderligere min skrivelse af 15. februar 2005 samt PFAs svar i brev af 4. marts 2005, min skrivelse af 30. marts 2005 til PFA Pension samt selskabets brev af 6. april 2005.

Jeg skal på baggrund af ovennævnte anføre, at min klient er berettiget til udbetaling af fuld forsikringsydelse i henhold til den tegnede forsikring.

Vedrørende erhvervsevnetabet kan jeg oplyse, at min klient ikke fik sin søfartsbog fornyet."

Selskabet har ved skrivelse af 27/6 2005 til nævnet bl.a. anført:

"**Resumé af faktum:**

Forsikringsbetingelserne giver alene hjemmel for tilkendelse af invalidepension, hvis erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykke er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Vi har i en indledende periode udbetalt fuld midlertidig invalidepension baseret på faginvaliditet. Derefter har vi tilkendt fuld midlertidig kulancemæssig invalidepension under arbejdsprøvning.

Under revalidering tilkender vi 1/2 midlertidig kulancemæssig invalidepension, som bekræftes ved opfølgning året efter. Ved en fejltagelse fortsætter udbetaling af fuld invalidepension.

8. 66.583

Den 16/12 2004 tilkender vi forsikrede 1/2 varig invalidepension svarende til en varig nedsættelse af erhvervsevnen med 50 %.

Den 3/1 2005 opdager vi to fejl:

1) Vi har tilkendt 1/2 varig invalidepension, selv om denne ydelse ikke er hjemlet i forsikredes forsikring.

2) Vi har - trods breve om nedsættelse af invalidepensionen til halvdelen - fortsat med at udbetale fuld invalidepension i hen ved 5 år.

Vi nedsatte herefter ydelsen i overensstemmelse med tilkendelsen med virkning for fremtiden.

PFA Pensions holdning

Det er PFA Pensions opfattelse at klagen ikke bør tages til følge.

ad klagepunkt 1:

Vi fastholder, at erhvervsevnen alene er nedsat med 50 procent og ikke med 2/3.

Vores lægekonsulent har vurderet erhvervsevnen ud fra de fremkomne medicinske bilag og speciallægeerklæringen fra G.G.R., og vurderer erhvervsevnen nedsat med halvdelen.

Vi bestrider i øvrigt de fremførte udokumenterede betragtninger over værdien af forsikredes arbejdskraft og henviser til, at forsikrede rent faktisk udnytter sin erhvervsevne i højere grad end svarende til nedsættelse af erhvervsevnen med 2/3.

ad klagepunkt 2:

Forsikrede har ikke krav på ydelser, som ikke har hjemmel i forsikringsaftalen.

Vi står imidlertid ved vores tilkendelse af 1/2 varig kulancemæssig invalidepension, men vi vil ikke være bundet af, at vi har udbetalt for meget - og slet ikke, når forsikrede af vores breve har kunnet indse og erkende, at den fortsatte udbetaling beroede på en fejltagelse."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 1. Definition af invaliditet**

Ret til invalideydelse og/eller præmiefritagelse indtræder, når den forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne. Forsikrede må dog ikke med forsæt have forvoldt forsikringsbegivenheden.

En sådan nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede efter PFAs skøn ikke længere er i stand til - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse - at tjene mere end 1/3 af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder."

Nævnet udtaler:

Selskabet har ved skrivelser af 22/8 2000, 18/7 2001 samt 16/12 2004 oplyst klageren om, at selskabet alene fandt, at han var berettigede til halve ydelser. På denne baggrund finder nævnet, at klageren ikke kan have nogen berettiget forventning om at modtage fulde ydelser. Herefter, og idet nævnet efter sin gennemgang af sagen ikke finder det godtgjort, at klagerens generelle erhvervsevne nedsat med mindst 2/3, kan nævnet ikke kritisere, at selskabet efter den 1/1 2005 - i overensstemmelse med dets tilsagn - yder klageren halve ydelser.

Derfor

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

J. Hermann